

769. 17.

13

1869

7

13. szám.

1869. April 15.

"Hajnal"
Első Folyam.

A városi és paraszti magyarrodalmi önképző társulatok körle-
nye. Megjelenik havonként kétszer, ugyanazon a hó tizenöt-
és huszöt napján; kéz irny; terjedelmén, kéz példányban.

Salun

-pratyanyeres leivó kolsemény-

Felipe:

Qui cenit ille meris.

(folytatás)

Amoss ifju gardak egy nisebb csoportban
Ulnek - bezzelve a hazu closs- sorban.
Majd fel áll a garda figyelmetre nix vix
Jax párdok o clojin a kesedik stomszed!

Nőzőn, és fogadjál, mialatt kalapján,
Mindenik ránk egyes, - neki helyes adván
Csakd lesz. A beszédbe nem kérd' hisse' egy sem
» Gyus rá... itt a kacska'... komked' uram testem...

Melyrösköni képen, s pipáját legostan
- Mely oly keményes minn' kiv' hiinös allagrosban -
A kalap karamit' leveksi megfölti.
» Ezt a sapló, ég már! - » Nőzőnöm jó földi...

Azán pipafüstnél a beszédnek vége
Rinyulik gyakorra bírja's messzeségbe,
Joly minn' bírósi pasak skakadastlan' úja
De csak a gárdavág, vajás ügyök járja.

Egyiknek a lora sebes minn' a skello'
Máské' süxesebb, minn' villamos felhő.
Eznek olyan kép, és cimerev ak ökre
- Iszen minn' vesztelysöl' irasna' öökre

Lehaszáva kéna takarosan rendben
Elegulsség: buxa gabona és lenben
Tároló' bekapálva, csak a kögát rook meg...
Az isten jó idős erre is csak lox meg.

Odább, egy jármyan, minn' lehulle viragoly -
Az aszonyok élénk kúcsosorvját látod.

Akár egy kis vásár, olykor van körökben
Nem is egy becélt ott, de egyelőre több

Ha megcsik néha, hogy csak egy becélt,
Hig vanja, csak már. Szakasztana vége
"En settem a garas, komolyaságon kérem
A kedvesek el kös én kadd becélem!"

Karomkodás s fellött az égbe" item ugy van
"Jsz historiája, jól tudom hogy ugy van"
"Disznokas kitalalt és mind kidöglött végre
Husás kánya fel és ugy lött fel az égbe."

Es ugy váls disznóva, mert az isten kaja
Bocskolatlan a büns tünni nem akarja
Hgy kell a tudnak¹¹¹ - kuga minden asszony
Hgy-veg- komoly- koma- jogorvoszony

Carolabb épen a keresse az közeben
Vitor dal köze ifjale jászadónak képen
Hgy szép leányok rósa ardu ifjale
A keresem rósa's öle'ben most van mák

"Kinn a barany" jászok, fuszok is egyre
Benn a lány kinn ifja, máj az ki s ez meg be.
Jsz elöle pedig kive ott benn dobban
Keblere keresne fuszit inkább jobban

Majd megfogja végre - szabadkorik a lány
Mialatt hiyyal az öröm mennyi arxán
Szabadkorini lássik, sön akers sítolban
De hull kisse hol ifja stäre dobban.

Majd felváltva jó a "kacsatanca" is sora
Majd a "stenes vixela" rajzos kendős londa
Mindkettőben konnyen clarulja baski
Hogy kiser langolnate keble ego" vägyi.

Mind oly vidám boldog, kisse az éles nélik
nem sanisa meg meg Eddig stenedesit
Csak egy has lány van ott, arca fejér halvány
Elhagyta kedvese messze földön halván

És nem messze tölük, a gyermekhad ujjong
Beregrel a jászost és most kerdik ujong
Jas Kasonasdi megy, nád a storny-puska
A magyar hösen känd, megstalada muszka

Ott tolvajs fogtak el, pandur hoxxa kéren
Ra a skolgabini rogsin törvénye seken
Lehappák kusselen, sön is: fogd meg fogd meg
Mashor staxat, most csak az övöns kapd meg.

El is kezülik és gyatorza vége
At megyen egy lassu' kis verledesbe.

Ribekülnele segre más jászékba fogva
Lapdának, vagy spórom pesules" forogva

Majd eszrevetlenül aláskál az alkony
éknis egy eszrevetlen modolggás az ajkon
Jön a csürke csorda, majd lesz dolog véletl
- S így hal ki lassankints a kőbongó' éles.

A nyelv eredete

- Székfoglaló beszéd -
(folytatás)

De még nagy kéntés az, hogy hol vette az em
ber az egyes szókát; minden külső ráhatás nélkül csak
száján saját belvilágából? melyekkel helyesíté' gondola
sait s tette mások által is megérthetővé; - a melyek
által másokban is a magáéhoz hasonló képletes, vagy
gondolatos sámasztott?... Ez bizonyára nagy ké'
de, mert ennek tárgyias megfejtése nem ké'
vesebb, mint az egybekezlési nyelvi stés legfőbb felá
dása, tudniillik a "meglett" vizsgálásából kinyerésni
a levió fonálait. De mellőzve a tárgyias megoldást

és elégedünk meg pusztán az elmelelivel; mivel az
lunokor az is elég. Vessük bármely nyelvre is fi-
gyelmünket, mindenütt felszabadjuk a természetnek a
lelkre tett hatását, és az ebből előálló tárgyfejtés
és természetusanaként, mintha példánul nyelvünkben is
legjobb szó visszavezethetünk első gyökereire. Men-
te ember eredetileg merőben külsőlegél, uszókora a
mi kövüle van, és innen származik a nyelvünkben a ter-
mészet- és életkétség. -

Laszok tehát, hogy a nyelv fejlődés eredetét az
elestől külön választanunk nem lehet; szó el-
kell ismernünk mindazon okokat, melyek arra ha-
sarokozlag folytak be, minők voltak a természet je-
tenesét; életfenszabásra szolgáló eszközök máj
szociális viszonyok, és végre vallások eszköze. Mind
ezek nyelvünk mutatók hogy a nyelvök egyéni elese min-
te emberé, a külvilágon különöző viszonyaitól
függ. - Ez épen az szolgál alapul arra, hogy a kü-
lönöző nemzetekben alkotott nyelvekből, a min-
te azokból egyik, vagy másik elem befolyását lássuk,
kivételöleg kövünel. - Kevésbé azon kor-
szaki műveltségi állására, szó azon nép foglalko-
zása segítő elesté, és oly jogosan, mintha bármely
kövü dalaiból gondolkodás módjára, a mi kellemé

nehéz hangulatának előállítására, nagy befolyást gya-
porlotta külvilághozra kivételesen. Erre
a nyelvre előállításánál annyival jobbat sehes-
jék, mivel arra wegen befolyásuk akkoriban még nem
sehesse befolyást, az teljesen nemzeti irány-
ban fejlődött. És éppen ezért kivételesen a nyelv
kivételével a „nemzeti nyelv”

Ugy torvény szerint kétszáz volna ezen na-
val alkotása, az egészen nem mondható, mert
a nyelv - nem annyira ter- mint önkönként,
de mindenesetre természetű alkotmány, és józan
népészélethez elenképpen kénytelen, nemkülönben a
kultúrájánál a tudomány aránylagos hozzájárulását. -
De ezen éppen nincs mit elvárjunk. Ha egy
Petőfi Sándor rendkészes tudományosság nélkül,
oly természetű tudta fesseni minden gondola-
tat, miért ne az első kezdetleges népi is. Hiszen
az is - mint Petőfi - nem melyet önmagába, nem
késse magát objektívára' alanyisága vizsgálata'
nál, nem keresett kifejezést ami belső mozgá-
mainak, hanem fessé az életet úgy, mint az ei-
télésnél felsőbb, és mint az a természetből vette
Végsőül - e fel érkezik egyes egyént, mint

ki alahisós éven névtelen megfélel Ésvös... et nemzeti,
nyelv soha sem lehet egyesek műve, mert az az
egész nép eszmékinése, s gondolkodás módjából
alószul. Valóban úgy kérték nálam ezek mindegyike
inté, kivéve az első, ott nyilván magának élet
jogos s ha meggyeknek a nép belsejével, elfogadják
arokat, vagy igényeket alakítja. Így első "Kavintó
is bizonyosan szerzőkötől, a néptől kérték, s
s minél fessőbbben azok vissza a kérték egyes
jelenségeit, annál inkább tarthatóak jogos a fenn ma
ráadásra. - Szóval hogy kérték nálam, a kérték
ben, vagy önmagukban megfigyelt moxkánál jelene
sek vissza a kérték, már egy kérték a kérték
Kert serén is moxkánál. Nyelvön, fessős kérték
eleven leven, úgy azok vissza a kérték a kérték
Kálál, megkövetik kérték nálam az egyes megfigyelt jelene
seles, is lehet az alsóinod, mely már a kérték
dolga. Es igen ezen az alapon állható, hogy ezen kérték
mink az egyes kérték felé kérték kérték, a
kérték az egyes kérték a kérték kérték is. Es en
nek így kell való lenni. Mert a kérték kérték
minden kérték meg kérték kérték a kérték kérték kérték
Kálál, mint a kérték kérték a kérték kérték kérték
megköveti a magabizomlás kérték.

Igen jellemző módon jegyzi meg utólagosan Malu-
lay: „A mi költő akar lenni, annak kiv gyermek-
re kell először válnia.“ – Itt nem volt szó-
ról gyermekre lennie, mert különben is az
vols. A legelső népnél – mint a gyermeknél – gab-
a népeket foglalkoztat, teremtet, fessett, mint az
jól egyes koraiban, hol még az elvons fogalmak is
természetből best lépés által vannak vizsgálva, s
mind megannyi fessői költeményet. Nem nevezhetem-
en ugyan ezeket művészetnek, misztan ezek nem e-
gyebek mint a természetben eslelt dolgok. Termé-
keshü vizsgálatai; nem találkoztunk-e itt akkor
már a jó fessői műveléssel megismerünk, hogy a költő-
saját belvilágában dolgozza fel az eslelt eseménye-
ket, s népelesterrel eseményre arókat, mivel az nem
vehető föbbnél, mint hű utánzatnak; de kérdésnek
ez is elég. Minél erősebb tehát valamely nép lép-
kelese, s teremte szélessége, annál erősebb annak
nyelve is, a mely ennél fogva a nép jellemének
legjelzősebb nyilatkozása. –

Most végre – a nyelv előállítás, s fejlődő-
menesét elvonulva lássán figyelmünk ellett-meggyő-

kovhesunké arról, hogy a nyelv folytonosan, tehát
most is a levek stadiumán áll, az-az: az előállítás
és enyészést folyton folyó válsakörzete. Ez a fejlődés
menete mindenütt, s így a nyelvben is. Minden per
válsókat, minden perox massá, elhal egyikről,
hogy kamraitól phonetikus teljen egy kébb. Hogy mi
is, nemzeti növelességünk, a nyelv művelés terén
annyira a mennyire beszélhető, szükség volt meg
ismerkedünk annak előállítás, és forrásával, saxon
folyton folyó levéssel, melyben a legkisebb megállapo
dás is visszacsúsz. —

Diákrori elméneimből

— elbeszélés —

(folytatás.)

Egykorre csak a brándozádom Kríben kake! — össze
isköröm batyammal.

— Hát te mi a próbelos keresz is, vól vesztérol az
üdvözles.

— De te mit keresz is, — Kevém en jeles helyess.

Atsán nagyon fellensve utána veszem: En te ened jösz
tem. Péthon vár rád Csiki Pista nagyon sürgős mon
dani valója volna. Süss kaxa.

- Csiki vár rám? Ugy megyek. Hat te? Csak
nem maradok itt?

- Nem... En X. tanarkhoz megyek

- Csaknem síg örökös?.. Reszkedik Elek.

- Hőh edes Batyam, tudod, hogy neki ekör
rig dolga van. S körül én nem tudom mién
mién nem, elég az kaxa hogy engem éppen mostan
ra hivatalos.

Batyam körmiv-fonó kaxugyagomas elhívén
akonnal elhordta magás.

Élőg sarrkoss, én Józ ablaka alatt sermes
sem, s hogy sudassam ott lésemes, egy kis kavics
csal megdobtam az ablakos. S ime... kax költ
kaxi sypkávól befiszegő kék bojs né vigya
kiseresbe... nyitit az ablak, s a nyissosz abla
kon kengulik egy piczkinte kék, melyben egy levelke,
van, s az rögsön a kexembe csatlaklik

Igen a kis levelke kexemben vól s az ablak
rogton becsukodoss

Kiváncsiságom: kideri a level kaxalmás

a legmagasabb fokra ragoss. A közel levő „Csillag”
vendéglő” előtt még éppen a lámpa, oda veprül sem
és olvassam a mins kereskerek:

„Kereskerek Úr!”

Holnap este tíz órakor az első emeleten, jobbra a ma
votik kőbaban elvarja ons kereskerek
Idája.”

— Lúche!... Kialakít örömmömben, már plane „ons
kereskerek Idája” Ez a nap igazán a kereskerek napja
rean kereskerek. Ime in a föld legboldogabb kalandója
kereskerek az ég legboldogabb földi angyalától...
Hahahaha... Elen-terem hoxxa kereskerek - ugye hogy nem
ismered a nöket. Segész karkag mosolyogtam kereskerek
nem folyvaist. -

És akkor le sem veszkerek kereskerek magam az agyra
abrandoxni kereskerek. Elmondtam, hogy mins fogom
mondott egyeslenemmel legfontosabb kereskerek bevallani.
Halmoxtam a kereskerek reményeket, sőt még az
is megfordult agyamban, hogy mins fogom paratlan
bájn kis kereskerek stante pede megkérni. Ha nem
salaljak adni? Akkor... akkor... Engem ugye
megkereskerek.

Addig addig, hogy egynévtizeden sejt esendesen
elaludtam. Alomban orvosokos párbajt vertam
revoesemén, s oly künkelas állottam kía lapsótt seb
ben, hogy a verejék csak egy omlott rólam.

Előre felebretem megviraszt.

- Adta akakófaviraga, - Köszönte engem veze
delmes tekinseivel jótör reggela Batyam - már
megins rá kerszel ugye. Vár engem az este a Ma
ni, de nem Csiki. Kös kár mit mondosz kani urd?

- Háit azt mondta, hogy... hogy ma egész
nap isthon karsó az orod, mere meglasogas. Váha
kólam én vémissó nyelve, hogy, az uskatasón rapa
ne kápattassam. -

- Jó! mondta' batyam nyugodt phlegmával

En pedig nem nyultam egész nap sem eselke
sem isalhoz, sem Horatiusokhoz, sem Cicerohoz.
Csak fustkostam a városon alá s fel, minse egy
eskreveskett örül. Oly neheren iskelett az esse, s mi
kor elkergett a Csikogó sikká seli wó daczára les
ben állottam egyik uska sarban.

Az ablak megnyilt. Egy alak kinekett. En
engem figyelmesset-gondolám, do bogó krebellel kálad
sam fel axon a lipcsön melyes az én imáitoss an
gyalom megjelöls vála. -

Mikor felésem nem hisztrekbe jöttem a felett
szanacskezővén magamban, hogy marra is van hát
a jobb felőli ájsó a márvólé numerussal. Mára
nyitni sehogy sem szerettem volna. Végre elskán
sam magam, s a még kissé sösét folyoson sapo
gatorva, egész bátor elskánsvággal nyitottam be
akon a melyik a beirást leginkább megközelítette.
Borkasztó sösétébe itódom.

Belijszemkor egy női hang: "Te vagy György"-
gyel fogadtott.

Nagyon sajnálom, hogy nem mondhattam igent.

- Kérem én Tinsasy Gergely vagyok.

- S mit akarsz? Kérde' remegő hangon.

- Talán felede nagysád, hogy akon levelke...

- Ah érsem már... Hanem egy rám névre

Rinos pauza alatt úgy vevem észre, hogy valami do
lvgy felett igen jókúsan nevetett.

Megvallom, hogy én nem ily fogadtatás
felől ábrándoztam. O Margamba döl: "Imarosa
Gergelyem"... En Reblemre skontom. "Imarothabb
Liam" O elajul. Enem... Hanem bir erch
böl nem lett semmi, s mar megfordultam hogy
tovább merjete, mivon Lita megközelített.

- Ah sehas is az Tinsasy Mr.?! No lovv

süsséim fel nem ismerem. Gyze!... Különben nem
fog rákérdezni, ha süsse' övököttem.

- Teljesen igazán van nagyfadnál, és minden
essze egyet volt a fakszka.

Ex alatta skivem folyóss veszedelmesebbül
kexdest nőszni. Hiába csillapítottam. Kéls fog
sam a vallomónale. Az egyőtre már most nem
emlékszem, hanem világsan tudom hogy az is
benne volt: - Ah nagyad, imádot Nagyad! a kol
Regyed van a skilvafan is sulipán is vöxa terem,
Regyed körében a veréb is a fülemile hangján é
nekelt... Mégre egy emléke fűszere eszedesem.

Gva kexembe nyomott egy csomós.

- Csupa jószág! Csupa élőképenység
A toronyóra sítenegetes üsös. Da avított.

En bár kélt skivvel savozni kexülsem,
mivel Gva legkerésbé' sem marasztoss, elrohantam.

Utthon elhasaroztam, hogy tudasom Batyám
mal balantom kimeneselés, levei már nálam kéis
igen értekes documensum: a level is az emlékegy.

Reggel axomban csudalkozásomra Batyám
kölis meg hasonli völből

- Gergely! Kasod-e hogy ena földön egyből

gabb jurista vagyok.

- Megengedj éle! De én meg boldogabb vagyok.

- Oh amice örülök neki. De mi tette oly boldoggá?

- Te vagy az öregebb. Te pedig illes az elsőség. Mon-
dam én. Beszélj!

- Jó... Tegnap esse nem hittem skavádnak, hogy
A tanár meg fog látogatni, és sejttem, hogy se vala
miben törőd a fejed - elindultam H. Tdaie felé, hogy
ossan skemmel tarsalaki; selyesen meg levein a felöl
győzköve, hogy se ismét ott fogsz örködni. - Er vagy
fel szene egy, vagy sir óra körül lehetek. De hiába
remkedtem, mert sehol sem vettek észre. Fel-
sala járván többet is sekinzgettem Tda ablaka felé,
a mit természetesen fogsz találni. Egyszer assan
kanyisa az ablakos, s észrevenin engem a fejővő
köt világnál insett hogy menjek fel hozzá. Se én se
engedelmeskedtem volna. Pár pillanat, s Jda ko-
bajában természetem, s a gyakori levelezés után
először kölhattam vele skerelmunkról előskóval.
először kánsam keblemre angyalomat... Ah el-
hiszed ugye, hogy én vagyok a legboldogabb jurista
(folytatásul.)

Ötöd Prálmán
képv. máltusk.

Mazadassé
bolcs máltusk.

Alj Szován
nyelohatusk.

Melonyntsal
J. névkereső

